

Aanvullend natuuronderzoek locatie Mastenbroek te Maarssen

Onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen, gierzwaluw en huismus

Datum: 31-08-2016
Auteur: A. Tuitert
Opdrachtgever: Aveco de Bondt
Rapportnummer: AT/2016/31.08
Versie: D2

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor de locatie 'Mastenbroek' aan de Breedstraat in Maarssen bestaan herontwikkelingsplannen, waarbij (een deel van) de bestaande bebouwing wordt gesloopt en vervangen door nieuwbouw. Voor deze herontwikkeling is een bestemmingswijziging nodig en in dat kader is eerder dit jaar in opdracht van Aveco de Bondt een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd, met als uitkomst dat de aanwezigheid van beschermde soorten vleermuizen, gierzwaluw en huismus niet op voorhand is uit te sluiten. In opdracht van Aveco de Bondt is derhalve aanvullend veldonderzoek uitgevoerd naar vleermuizen, gierzwaluw en huismus. Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van dit aanvullend veldonderzoek.

Figuur 1.1: Ligging onderzoeksgebied (rood omlijnd).

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden ten aanzien van vleermuizen, gierzwaluw en/of huismus. Indien sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet, dan is voor de ingreep mogelijk een ontheffing vereist op grond van artikel 75 Flora- en faunawet.

De twee vragen die tijdens dit veldonderzoek centraal staan zijn:

1. Zijn er binnen het plangebied vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen, gierzwaluw en huismus aanwezig?
2. Wordt er door vleermuizen, gierzwaluw en/of huismus gebruik gemaakt van het plangebied als foerageergebied of als vliegroute?

2 Wettelijk kader

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet is gericht op de duurzame instandhouding van soorten. De Flora- en faunawet vervangt o.a. de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de Natuurbeschermingswet 1968. In deze nieuwe wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende reptielen, amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten, vissoorten en ongewervelden beschermd. Voor soorten die vallen onder de bescherming van de wet gelden de volgende verbodsbepalingen:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 16. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora- en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet), overige beschermde soorten (tabel 2 Ffwet) en strikt beschermde soorten (tabel 3 Ffwet).

Tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
Tabel 2	Overige soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van EL&I goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode, dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (er mag geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort).
Tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. Ontheffing wordt alleen verleend indien: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.

	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Nesten van vogels zijn in de regel alleen beschermd op het moment dat ze in gebruik zijn in de nestelperiode. Een uitzondering hierop geldt voor de soorten die zijn vermeld op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'. Nesten van soorten van deze lijst zijn jaarrond beschermd. Een ontheffingsaanvraag voor het aantasten van deze verblijfplaatsen zal getoetst worden aan de zware toets (als bij tabel 3-soorten).
--	--------	--

3 Werkwijze

3.1 Vleermuizen

Het inventariseren van vleermuizen is uitgevoerd conform het vigerend Vleermuisprotocol 2013¹. Het aantal veldbezoeken is gebaseerd op de potentiële aanwezigheid van de volgende functies:

- Kraam- / zomerverblijfplaats;
- Paarplaats;
- Foerageergebied;
- Vliegroute.

Aangezien niet alle holle ruimtes in spouwmuren en achter dakbeschot te bekijken zijn, heeft geen visuele inspectie plaatsgevonden in de overwinteringsperiode omdat eventuele overwinterende vleermuizen dan toch niet zichtbaar zijn. Wanneer gedurende het seizoen een vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen wordt aangetroffen, wordt er vanuit gegaan dat vleermuizen ook in het betreffende gebouw overwinteren.

In totaal hebben 5 veldbezoeken plaatsgevonden, waarvan drie in de zomerperiode om kraamverblijven, zomerverblijven, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen in kaart te brengen en twee in het najaar voor paarverblijven, vliegroutes en foerageergebieden. In onderstaande tabel zijn de data en weersomstandigheden van de veldbezoeken weergegeven.

Tabel 3.1: Data en weersomstandigheden van de vleermuisinventarisaties

Datum	Type inventarisatie	Tijdstip	Weersomstandigheden
29-05-2015	Zomer- en kraamverblijven	21.45 - 24.00 uur	20° Celsius, half bewolkt, windkracht 3
12-06-2015	Zomer- en kraamverblijven	22.00 - 24.00 uur	18° Celsius, onbewolkt, windkracht 3
20-06-2015	Zomer- en kraamverblijven	04.00 - 05.30 uur	13° Celsius, onbewolkt, windkracht 3
18-08-2015	Baltsverblijven/ zwermplaatsen	05.00 - 06.30 uur	15° Celsius, bewolkt, windkracht 3
11-09-2015	Baltsverblijven/ zwermplaatsen	20.30 - 22.30 uur	18° Celsius, half bewolkt, windkracht 2

De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd met een Pettersson D240x batdetector. Dit apparaat zet de ultrasone geluiden van vleermuizen om in voor mensen hoorbare tonen. Tevens kunnen de geluiden vertraagd (time-expansion) worden opgenomen voor analyse achteraf, omdat sommige soorten moeilijk te determineren zijn in het veld. Het gebruik van een Pettersson D240x batdetector is conform de voorwaarden voor materiaalgebruik vanuit het Vleermuisprotocol.

3.2 Vogels

De inventarisaties van gierzwaluw en huismus zijn uitgevoerd door middel van een visuele inspectie van de te slopen bebouwing binnen het plangebied. Daarbij is gekeken naar invliegende exemplaren, roepende jongen en/of vrouwtjes op het nest en ander nestindicerend gedrag van de gierzwaluw en aanwezigheid van zingende huismusmannetjes, voedselvluchtend, bedelende jongen en ander nestindicerend gedrag van de huismus. Er zijn in totaal 4 veldbezoeken uitgevoerd voor de huismus en de gierzwaluw op 29 mei, 3 juni, 12 juni en 20 juni 2015.

Tabel 3.2: Data en weersomstandigheden van de vogelinventarisaties

Datum	Type inventarisatie	Tijdstip	Weersomstandigheden
29-05-2015	Huisumus en gierzwaluw	20.00 - 22.00 uur	20° Celsius, half bewolkt, windkracht 3
03-06-2015	Huisumus en gierzwaluw	19.45 - 21.45 uur	16° Celsius, half bewolkt, windkracht 3
12-06-2015	Huisumus en gierzwaluw	20.00 - 22.00 uur	18° Celsius, onbewolkt, windkracht 3
20-06-2015	Huisumus en gierzwaluw	06.00 - 07.00 uur	13° Celsius, onbewolkt, windkracht 3

¹ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2013. Vleermuisprotocol 2013.

4 Resultaten

4.1 Onderzoeksresultaten vleermuizen

4.1.1 *Vaste rust- en verblijfplaatsen*

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in het plangebied. Zowel in de zomerperiode als in het najaar zijn geen vleermuizen in de te slopen panden waargenomen. Het plangebied bevat dus geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet is geen sprake.

4.1.2 *Foerageergebied*

In het plangebied zelf zijn geen foeragerende vleermuizen waargenomen. Van essentieel foerageergebied dat van groot belang is voor de functionaliteit van buiten het plangebied gelegen verblijfplaatsen is derhalve geen sprake. Van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet is geen sprake.

Wel zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen boven de stadsgracht ten noorden van het plangebied en in de achtertuin van de naastgelegen kerk. Deze foerageergebieden van de gewone dwergvleermuis liggen buiten het plangebied en worden door het voorgenomen plan niet aangetast.

4.1.3 *Vliegroutes*

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen vliegroutes van vleermuizen aangetroffen in het plangebied. Het plangebied bevat dus geen essentiële vliegroutes die van groot belang zijn voor de functionaliteit van buiten het plangebied gelegen verblijfplaatsen. Van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet is geen sprake. Wel werden buiten het plangebied enkele passerende exemplaren van de gewone dwergvleermuis waargenomen door de Breedstraat. Van een duidelijke vliegroute is geen sprake.

4.2 Onderzoeksresultaten broedvogels

4.2.1 *Gierzwaluw*

Tijdens het veldonderzoek zijn geen (broedende) gierzwaluwen aangetroffen in de bebouwing binnen het plangebied. Het plangebied bevat derhalve geen vaste rust- en verblijfplaatsen van de gierzwaluw. Er zijn wel gierzwaluwen rond het naastgelegen kerkgebouw waargenomen. Mogelijk broeden gierzwaluwen in het naastgelegen kerkgebouw. Het plangebied bevat geen geschikt foerageergebied voor gierzwaluwen. Er zijn ook geen foeragerende gierzwaluwen in het plangebied waargenomen tijdens het veldonderzoek. Ten aanzien van de gierzwaluw is geen sprake van het overtreden van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet.

4.2.2 *Huismus*

Tijdens het veldonderzoek zijn geen (broedende) huismussen aangetroffen in de bebouwing binnen het plangebied. Het plangebied bevat derhalve geen vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus. Er zijn ook geen foeragerende huismussen aangetroffen in het plangebied. Het plangebied bevat geen essentieel foerageergebied voor de huismus. Er zijn wel enkele roepende mannetjeshuismussen gehoord in de dakgoten van woningen aan de tegenovergelegen Raadhuisstraat. Hier bevinden zich waarschijnlijk enkele nestplaatsen van de huismus. Deze nesten bevinden zich niet binnen de effectafstand van de voorgenomen werkzaamheden. Ten aanzien van de huismus is geen sprake van het overtreden van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet.

5 Conclusies

- In het plangebied zijn geen kraamkolonies en/of andere vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. De ingreep leidt derhalve niet tot een aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.
- In het plangebied zijn geen essentiële vliegroutes of foerageergebieden van vleermuizen aanwezig. De ingreep leidt derhalve niet tot een aantasting van essentiële vliegroutes of foerageergebieden van vleermuizen.
- In het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen of essentiële foerageergebieden van de broedvogelsoorten gierzwaluw en huismus aangetroffen. De ingreep leidt derhalve niet tot een aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van de gierzwaluw en de huismus.
- Voor de voorgenomen herontwikkeling van het terrein is geen ontheffing op grond van de Flora- en faunawet noodzakelijk.